

Commissie Zorgvuldig Bestuur

CZB/KL/GV/2014/357

BETREFT: verplichte bijdrage voor een aanvullend lessenpakket Joodse studies.

1. PROCEDURE

1.1. Ontvangst: 27 november 2014

1.2. Vraagsteller

[A], ouder.

1.3. Verweerder:

Schoolbestuur: VZW [X].

Scholen: - Vrije Basisschool [Y].

- [Z] Atheneum.

1.4. CZB

Bij aangetekende en gewone brief van 26 november 2014 zendt de vraagsteller zijn klacht (met 2 bijlagen) aan het secretariaat van de Commissie.

Bij aangetekende brief van 28 november 2014 bezorgt het secretariaat de klacht aan het schoolbestuur en een afschrift van die brief aan de vrije basisschool (met de klacht als bijlage).

Bij brief van 3 december 2014, aangetekend verstuurd op 4 december, bezorgt verwerende partij een reactie op de klacht alsook de gevraagde stukken.

Bij brief van 23 december 2014 wordt het verweer (+ stukken) aan verzoeker gezonden en wordt hij voor de zitting van 21 januari 2015 uitgenodigd. Op 7 januari 2015 wordt ook verweerder voor die zitting uitgenodigd.

Op 20 januari 2015 laat verzoeker telefonisch weten niet aanwezig te zullen zijn.

Bij e-mail van 20 januari 2015 laat verweerder weten wie deze zal vertegenwoordigen.

2. INHOUD van de KLACHT

Verzoeker dient klacht in tegen het schoolbestuur. Hij meent dat de bedragen die deze in haar gesubsidieerde scholen vraagt in strijd zijn met de regelgeving. Uit zijn toelichting valt af te leiden dat aan de ouders bedragen gevraagd worden voor (extra) Joodse lessen. Omdat verzoeker niet betaalde, werden zijn kinderen in het verleden gestraft door hen tijdens die lessen apart te zetten of weigerde de school hun rapporten af te leveren. Hij stelt dat dit

onmenselijk gedrag niet door de beugel kan. Verzoeker is sinds mei 2014 werkloos en de school is daar van op de hoogte maar gesprekken hierover hebben niets uitgehaald. Volgens een bijlage gevoegd bij de klacht kreeg verzoeker voor het inschrijvingsgeld voor het schooljaar 2014-2015 een tegemoetkoming van 9.175 euro en bedraagt het te betalen bedrag nog 1.500 euro.

3. INHOUD van het VERWEER

Verwerende partij stelt dat de betwiste kosten enkel de kosten voor het lessenpakket Joodse vakken betreft en dat deze kosten enkel verband houden met het privégedeelte van haar lessen en volledig los staan van het algemene gesubsidieerde lessenpakket.

4. ZITTING COMMISSIE

4.1. Datum en uur: 21 januari 2015, 13.45 uur.

4.2. Kamer

Kamer bevoegd voor het basisonderwijs en kamer bevoegd voor het secundair onderwijs, het deeltijds kunstonderwijs, het volwassenenonderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding.

4.3. Commissieleden

De Commissie is in overeenstemming met artikel V. 22 van het decreet van 13 juli 2001 betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek en artikel 1 tot en met artikel 3 van het ministerieel besluit van 28 november 2007 betreffende de samenstelling van de Commissie Zorgvuldig Bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Raf Verstegen, voorzitter;

Hilde Timmermans, Lieven Cloots, Etienne Becuwe en Jean Dujardin, leden.

4.4. Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

Voor verzoeker: /

Voor verwerende partij:

- mevr. [B], directeur VBS.

- mevr. [C].

4.5 Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging eenparig de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en beslissing.

5. BESLISSING VAN DE COMMISSIE

5.1. Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij, onder voorbehoud van wat hierover verder in de beslissing gezegd wordt, bevoegd is rekening houdende met de aangebrachte feiten en de geldende regelgeving.

5.2. Beslissing

5.2.1. Ter zitting licht het schoolbestuur toe hoe, in reactie op een eerder doorlichtingsverslag, het aanvullend gedeelte joodse vakken nu geprogrammeerd wordt voor of na het algemene gesubsidieerde lessenspakket. Daarmee is het praktisch mogelijk geworden dat een leerling die het aanvullend programma niet opneemt, toch zonder onderbreking van de lestijden het gesubsidieerde programma kan volgen. De vertegenwoordiger van het schoolbestuur stelt ter zitting dat ouders volledig vrij zijn om al dan niet gebruik te maken van dat aanvullend programma.

5.2.2. De Commissie stelt evenwel vast dat in het schoolreglement is bepaald dat de ouders voor elke leerling die zij in de school laten inschrijven, verplicht zijn om ook een inschrijving te nemen voor het niet-gesubsidieerd lessenspakket joodse vakken - het totaalaanbod wordt 'ondeelbaar' geacht - en daarvoor een bijdrage moeten betalen.

“Inschrijving in de school is mogelijk na uitdrukkelijke instemming met het volledige pedagogische project van de [Y]school, zoals dat beschreven is in dit document. Dit houdt ondermeer in dat de leerling aan alle door de school ingerichte lessen en activiteiten deelneemt. Om het ondeelbare opvoedingsproject van onze school te realiseren omvatten de onderwijsactiviteiten naast het gesubsidieerde lessenspakket een niet-gesubsidieerd lessenspakket joodse vakken, waarvoor aan de ouders een bijdrage gevraagd wordt.

Ouders gaan uitdrukkelijk akkoord met de bepalingen vermeld in het inschrijvingsformulier 2014-2015 en in de informatie aangaande de inschrijving schooljaar 2014-2015.”

(Schoolreglement 2014-2015 GVBS T [Y], art. 5, § 1, tweede lid – zie ook Schoolreglement 2014-2015 [Z] School, Secundair Onderwijs, art. 6, §1, tweede lid).

Het inschrijvingsformulier 2014-2015 dat betrekking heeft op drie kinderen van de verzoekende partij – het exemplaar dat aan de Commissie is voorgelegd draagt geen handtekening van de ouders – bevat volgende bepalingen:

“1. Ondergetekende gaat akkoord met het betalen van € als bijdrage voor het lessenspakket joodse vakken. [...]

3. Ondergetekende gaat er uitdrukkelijk mee akkoord dat, indien 1 aflossing van de bijdragen voor het lessenspakket Joodse vakken **niet** tijdig geschiedt, het voorstel van afbetalingen komt te vervallen, het **volledige openstaande saldo** alsmede de nog te vervallen afkortingen van het inschrijvingsgeld in 1 keer opeisbaar worden zonder noodzaak aan ingebrekestelling, en dat zij de inschrijving van hun kind(eren) in de [Y] school met onmiddellijke ingang zullen beëindigen. Het voorgaande kan in rechte worden afgedwongen door de [Y] school. De rechtbanken van Antwerpen zijn bevoegd.”

Aan de verzoekende partij wordt op haar verzoek een gunsttarief toegekend. Ter zitting verklaart de vertegenwoordigster van het schoolbestuur dat het basisbedrag voor een leerling 3.350 € bedraagt.

Uit voorgaande bepalingen blijkt dat een inschrijving in de [Y] school ondeelbaar een inschrijving is zowel voor het gesubsidieerde lessenspakket als voor de niet-gesubsidieerde joodse vakken. Aan de inschrijving is onlosmakelijk de verplichting tot betalen van een inschrijvingsgeld verbonden. In het inschrijvingsformulier is bepaald dat het niet regelmatig

storten van de afbetalingen met onmiddellijke ingang tot het einde van de inschrijving in de school moet leiden.

5.2.3. Internationale verdragen schrijven voor dat het lager onderwijs voor iedereen kosteloos beschikbaar moet zijn (art. 13.2.a IVESCR-verdrag van 15 mei 1981; art. 28.1.a Kinderrechtenverdrag 20 november 1989). De grondwet waarborgt de kosteloze toegang tot het onderwijs tot het einde van de leerplicht (artikel 24, § 3, eerste lid). Zowel het decreet basisonderwijs als de codex secundair onderwijs bepalen dat in de door de gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde scholen geen direct of indirect inschrijvingsgeld kan worden gevraagd (art. 27, eerste lid Decreet basisonderwijs; art. 35, eerste lid Codex secundair onderwijs).

Verwerende partij is van oordeel dat er geen probleem rijst omdat er enkel kosten aangerekend worden voor het lessenpakket joodse vakken, die enkel verband houden met het privégedeelte van de lessen. Dit staat volledig los van het algemeen gesubsidieerde lessenpakket (verweerschrift 3 december 2014).

De Commissie stelt vooreerst vast dat zij de feitelijke bestemming van de geïnde bedragen niet kan nagaan. Maar nog volledig afgezien daarvan is de Commissie van oordeel dat de dwingende binding tussen de inschrijving voor een kosteloos wettelijk geregeld programma en een betalend aanvullend programma joodse vakken fundamenteel onaanvaardbaar is. Het is in deze formule niet mogelijk om in de betrokken school een inschrijving te nemen voor het door de overheid gesubsidieerde algemene programma zonder een (aanzienlijke) bijdrage te betalen. De toegang tot het gesubsidieerde onderwijsprogramma is niet kosteloos. Het betalen van de bijdrage voor het aanvullend programma is een dwingende voorwaarde voor de inschrijving voor het gesubsidieerde programma en moet dus als een verboden indirect inschrijvingsgeld worden beschouwd.

5.2.4. Aangenomen dat de verzoekende partij zich bij de inschrijving in de school akkoord heeft verklaard om een bijzondere bijdrage te betalen moet de Commissie toch vaststellen dat bij het tot stand komen van de overeenkomst een onwettige voorwaarde is opgelegd, wat met zich meebrengt dat de verbintenis geen gevolg kan hebben. Anderzijds blijkt dat de kinderen van de verzoeker lessen hebben gevolgd in het bijkomende programma joodse vakken. Dit roept de vraag op naar de omvang van de tussen de partijen tot stand gekomen subjectieve rechten en plichten. Daarover oordelen behoort niet tot de bevoegdheid van de Commissie zorgvuldig bestuur, maar van de bevoegde rechter.

Uit bovenstaande overwegingen volgt ook dat de verzoeker voor de volgende maanden van de lopende inschrijving niet kan worden verplicht om verder bedoelde bijdrage te betalen, voor zover hij voor zijn kinderen geen aanspraak maakt op het volgen van de aanvullende joodse vakken.

5.2.5. De Commissie zorgvuldig bestuur nodigt het schoolbestuur uit om in de toekomst een einde te maken aan de onwettige binding tussen een inschrijving voor het algemene gesubsidieerde programma die neerkomt op het vragen van een indirect inschrijvingsgeld. Verplichte bijdragen voor een aanvulling van het programma moeten in het basisonderwijs beperkt blijven tot de in het decreet basisonderwijs vastgelegde bedragen van de beide maximumfacturen.

De Commissie vraagt aan het schoolbestuur dat het haar voor 1 mei 2015 zou laten weten hoe het aan de uitnodiging van de Commissie gevolg zal geven.

5.3. Sanctieregeling

Artikel V.25, 2e lid van het decreet betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek van 13 juli 2001 bepaalt dat de Commissie, wanneer zij oordeelt dat een klacht gegrond is, kan beslissen om een gedeeltelijke terugbetaling van de werkingsmiddelen van de betrokken school op te leggen. Voorafgaandelijk aan het opleggen van een sanctie nodigt de Commissie het betrokken schoolbestuur uit om de bestreden rechtshandeling in te trekken of te herzien of in een passende genoegdoening te voorzien.

6. BEROEP

Tegen een beslissing van de Commissie kan binnen een termijn van zestig kalenderdagen die ingaat de tweede dag na de postdatum van de betekening van deze beslissing, bij aangetekend schrijven een beroep bij de Vlaamse Regering, in de persoon van de Minister van Onderwijs ingesteld worden (met een afschrift aan het secretariaat van de Commissie).

Brussel, 21 januari 2015

Marleen Broucke
Secretaris

Raf Verstegen
Voorzitter